

Pestprotocol

C.B.S DE VLINDER

2020-2021

CBS DE VLINDER | REMBRANDTSTRAAT 31 HARDENBERG

Inhoud

1. Doel pestprotocol c.b.s de Vlinder	2
1.1 Plagen en pesten	2
2. Preventief pestbeleid	3
2.1 Het klimaat van de school	3
3. Indien er toch sprake is van pestgedrag	5
3.1 Vijf sporen aanpak	5
3.2 Hulp aan de pester	5
3.3 Hulp aan het gepeste kind	6
3.4 Hulp aan de zwijgende middengroep	6
3.5 Hulp aan de ouders	6
4. Stappenplan pestprotocol	7
5. Grensoverschrijdend gedrag	8
5.1 Stappenplan grensoverschrijdend gedrag	9
6. Evaluatie	9

1. Doel pestprotocol c.b.s de Vlinder

Dit pestprotocol heeft als doel dat alle kinderen zich veilig voelen bij ons op school. Dit is de basis om je optimaal te kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Het is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen. Zij kunnen elkaar hier op aanspreken.

Leerkrachten en ouders uit de medezeggenschapsraad onderschrijven dit pestprotocol.

Dit protocol sluit aan bij de Kanjertraining waar wij op school mee werken.

1.1 Plagen en pesten

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: "Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen."

De Kanjertraining omschrijft dat als volgt: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht en waarbij de macht ongelijk is verdeeld.

Bij plagen is sprake van incidenten. Pesten gebeurt systematisch: een aantal keren per week, een keer per week of regelmatig.

Het is belangrijk dat dit verschil helder is, ook voor kinderen zelf. Het meest eenvoudig onderscheid is dit: Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van de leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd.

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend 'slachtofferschap'	Hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak/voortdurend

De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen.

Als dit niet voldoende is wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn. Cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen is het voor de pester moeilijker om te stoppen. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst. Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een ouder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moeten worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

Pesten is een probleem dat wij onder ogen willen zien en op onze school serieus willen aanpakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen:
 - Leerlingen (gepeste kinderen, pester(s), zwijgende groep die niets doet, meelopers, leerkrachten en ouders.
- We proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel/niet aan de orde is moet het onderwerp met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt.
- Als pesten optreedt moeten leerkrachten (in samenwerking met ouders) dat kunnen signaleren en stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanning toch de kop opsteekt beschikken we over een directe aanpak, deze wordt verderop in dit protocol toegelicht.
- Wanneer dit niet het gewenste resultaat oplevert zal er worden overlegd over een andere aanpak. Eventueel met behulp van een externe instantie.
- Er kan advies worden gevraagd aan de contactpersoon van de Vlinder. De gegevens van de contactpersoon zijn te vinden in de schoolgids.

2. Preventief pestbeleid

Met behulp van de Kanjerlessen doen we op de Vlinder aan preventie. Kernpunten in de aanpak zijn:

1. De kanjerafspraken
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander (ouders/leerkracht).
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
 - a. Als er sprake is van onvermogen dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. De school draagt zorg voor passende hulp en begeleiding. Deze leerling heeft veel te leren. Daar heeft de school begrip voor.
 - b. Als er sprake is van onwil wordt er voor deze leerling een grens gesteld. Ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook zijn eigen gang mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor.
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

2.1 Het klimaat van de school.

Op de Vlinder vinden we een goed pedagogisch klimaat zeer belangrijk. Dat uit zich in aandacht voor normen en waarden die we vanuit de christelijke identiteit van onze school belangrijk vinden.

Wij vinden de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang om zo een volwaardig mens te worden. Wij vinden daarom een vriendelijk, veilig klimaat met orde en regelmaat belangrijk. Pas als het kind zich veilig voelt kan het zich ontwikkelen.

Binnen onze school hanteren we de volgende afspraken in alle groepen. Deze spreken we met de leerlingen door en af. Hierbij wordt rekening gehouden met de leeftijd van de leerlingen. De afspraken

worden 'vertaald' naar het niveau van de kinderen en krijgen een plaats in elke klas. We hopen zodoende dat er een preventieve werking van uitgaat en spreken de kinderen aan op het naleven van deze afspraken.

Afspraken op de Vlinder:

1. Ik behandel anderen zoals ik zelf behandeld wil worden.
2. Ik doe vriendelijk en help waar ik kan.
3. Ik ben voorzichtig met spullen van mijzelf en die van iemand anders.
4. We spelen zoveel mogelijk met elkaar.

Het team op de Vlinder is opgeleid tot Kanjerspecialist en alle groepen werken volgens de vier principes van de Kanjertraining:

- Vertrouwen
- Respect
- Veiligheid
- Rust

Dit zorgt voor een eenduidige aanpak door alle teamleden. Alle groepen werken actief aan de Kanjertraining. Twee keer per jaar vullen de leerkrachten en leerlingen vanaf groep 5 de Kanvasvragenlijst in om zo het welbevinden van de leerling in beeld te brengen. Daarnaast wordt tweejaarlijks de vragenlijst sociale veiligheid onder ouders, leerlingen en teamleden afgenomen.

Het structureel toepassen van de Kanjertraining heeft als doel de veiligheidsbeleving hoog te houden. De Kanjertraining heeft een heldere aanpak die zeer goed aansluit bij de doelstellingen van het onderwijs en de belevingswereld van de leerling.

Belangrijke Kanjerthema's zijn:

1. Daders en slachtoffers.
2. Straatcultuur en cultuur van wederzijds respect.
3. Zelfbeheersing
4. Respectvol gedrag.
5. "Nee" durven zeggen tegen vrienden.
6. Bewust besluiten niet mee te doen aan narigheid.
7. Inhoud geven aan de vijf Kanjerregels
 - a. We vertrouwen elkaar
 - b. We helpen elkaar
 - c. We lachen elkaar niet uit
 - d. Je speelt niet de baas
 - e. Je doet niet zielig.

3. Indien er toch sprake is van pestgedrag

Indien er toch sprake is van pesten gaan we daar actief mee om. We gaan uit van de aanbevelingen die in de volgende hoofdstukken worden beschreven als de vijfsporen aanpak. Deze is ontwikkeld door landelijke organisaties voor ouders en het onderwijs.

Wil je pesten effectief bestrijden dan zullen we de volgende vijf groepen moeten meenemen:

3.1 Vijf sporen aanpak

De leraar (signaleren en aanpakken)

Groepsniveau

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerstverantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door het interne zorgteam (intern begeleider en gedragspecialist). Zij gaan als het nodig is, buiten de klas met individuele kinderen of groepjes kinderen aan de slag.

De ouders

In deze fase zal de leerkracht of intern begeleider, afhankelijk van de ernst van de zorg, de ouders op de hoogte stellen. Desnoods zal er een door school georganiseerd gesprek plaatsvinden met ouders uit de groep om te praten over de oplossing. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

3.2 Hulp aan de pester

Er wordt uiteraard met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten. Het advies is om de pester even de gelegenheid te bieden om zijn leven te beteren alvorens zijn ouders bij zijn pestgedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding'
- Een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten.
- Zoeken van een sport of club waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.

3.3 Hulp aan het gepeste kind

Uiteraard moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die worden gepest kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen. Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd' in de zin van reacties op uitstoting. Dit gedrag kan ook weer worden afgeleerd. In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, zelfverdediging goede interventies.

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen, luisteren en vragen hoe en door wie er wordt gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Dit moeten we de leerling in laten zien.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).

Het gepeste kind moeten we niet overbeschermen. Hiermee plaatsen we het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten toe kan nemen.

3.4 Hulp aan de zwijgende middengroep

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk:

1. Pesten aan de orde stellen in de klas bijvoorbeeld door aandacht voor dit pestprotocol en het onderwerp regelmatig terug te laten komen. Telkens in andere bewoordingen en ook gebruikmakend van verschillende werkvormen.
2. Als een leraar met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam geen peestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Gebeurt dit niet dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grapje is. Of de pester gaat het slachtoffer voor zijn klikken bestraffen.
3. Via rollenspel het buitengesloten zijn aan den lijve ondervinden.

3.5 Hulp aan de ouders

De Kanjertraining geeft ons de volgende adviezen:

Ouders van het gepeste kind:

- a. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b. Als pesten niet op school gebeurt probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.

- d. Door positieve stimulering en schouderklopjes kan het zelfrespect van uw kind vergroot worden of weer terug komen.
- e. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- f. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van de pester:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus.
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden.
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind.
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d. Geef zelf het goede voorbeeld.
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

4. Stappenplan pestprotocol

Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd. Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de intern begeleider op de hoogte brengen. Het team wordt op de hoogte gebracht van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/te stoppen. Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare methoden. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Binnen één week vindt de eerste evaluatie plaats. De leerkracht zal nauwkeurig observeren.

Stap 3

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden. Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht schat in wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen? Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken. Zo nee: analyse opstellen waardoor het mis is gegaan. De leerkracht overlegt met het interne zorgteam, directie wordt hierbij betrokken. Er wordt een handelingsplan opgesteld voor de komende twee weken. Dit plan wordt met ouders gecommuniceerd.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan het zorgteam. Zijn de effecten positief dan wordt er langzaam afgebouwd. Indien ook nu nauwelijks of geen effect zichtbaar is wordt er een nieuw handelingsplan opgesteld waarbij eventueel een externe deskundige betrokken wordt.

Opmerkingen:

- a. Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in ParnasSys.
- b. Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.

Eventueel kan er besloten om een stap 6 te ondernemen:

Stap 6

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren. Dit gesprek wordt geleid door een lid van het interne zorgteam, externe deskundige of een directielid. De leerkrachten van de groep zijn ook aanwezig.

Doel: Ouders informeren en handvatten aanreiken wat zij kunnen doen om het gedrag te beïnvloeden.

5. Grensoverschrijdend gedrag

De school heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten.

'Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiele schade. Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?'

Wangedrag kan zich op verschillende manieren manifesteren:

1. Verbaal : vernederen, schelden, bedreigen, belachelijk maken, bijnamen geven, roddelen, briefjes rondsturen, bedreigen op internet, buitensluiten.
2. Fysiek: schoppen, knijpen, slaan, spugen, krabben, bijten, trekken, laten struikelen.
3. Materieel: stelen, onder kladden, verstoppen van kleding en/of spullen, spullen kapotmaken van een medeleerling of van school, fietsbanden lek prikken.

Het doet zich een enkele keer voor dat een leerling zich wenst te misdragen en /of vindt daartoe het recht te hebben. 'Ik zit er niet mee. Het is niet mijn probleem! Nou en...moet ik weten. Ik doe het de volgende keer weer.'

In dat geval wordt direct contact opgenomen met de ouder. Er wordt een oplossingsgericht gesprek gevoerd. Als de ouders van mening zijn dat hun kind zich mag misdragen (bij deze invaller; want die kan geen lesgeven; ten opzichte van dat kind want die doet altijd vervelend, etc.) wordt de leerling uit de klas gehaald. We noemen dit de eerste verwijdering. Tijdens de verwijdering wordt overwogen of deze leerling kan worden teruggeplaatst in de eigen klas. Als het kind zich niet wil misdragen dan wordt een begeleidingsplan voor het gedrag uitgewerkt waaraan ouders ook meewerken. Als dit het geval is kan het kind worden teruggeplaatst.

Als dat niet mogelijk is volgt een gesprek met directie en worden vervolgstappen besproken. **
Vervolgstappen voor de Vlinder afstemmen met Kanjercoördinatoren

5.1 Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

1. Directie, intern begeleider, bouwcoördinator inschakelen om te ondersteunen en bij te staan.
2. Contact opnemen met de ouder(s) van dit kind. Proberen ter plekke, telefonisch of door middel van een directe afspraak met ouders te overleggen hoe nu verder gehandeld wordt. Er wordt verteld wat het probleem is en wat de bedoeling van hun kind lijkt te zijn. Aan de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd of zij de bedoeling van hun kind ondersteunen.
3. Zolang er geen gesprek met ouders heeft plaatsgevonden wordt de leerling de toegang tot de klas ontzegd. Kern van deze laatste aanpak is de banden van deze leerling doorsnijden met de klasgenoten, zodat niet kan worden gemanipuleerd door deze leerling.

Directie beslist in overeenstemming met betrokkenen, ouders en leerkracht over eventuele schorsing van de pester voor maximaal vijf dagen.

Mocht dit meerdere keren noodzakelijk zijn dan zal her met het bevoegd gezag worden overlegd of er een verwijderingsprocedure voor de pester(s) in gang kan worden gezet.

6. Evaluatie

Dit pestprotocol wordt om de vier jaar geëvalueerd.